

Brabantse **Milieufederatie**

Jaarverslag 2010

De Brabantse Milieufederatie staat voor een duurzaam Brabant van en voor alle Brabanders: een schoon milieu, een vitale natuur, een gevarieerd landschap en een gezonde leefomgeving. Nu en straks.

De BMF is op provinciaal niveau de vertegenwoordiger van ongeveer 110 lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties in de provincie en wil tevens een podium zijn voor niet georganiseerde, verontruste en kritische burgers en ad hoc groeperingen.

Nationale Postcode Loterij

De Natuur en Milieufederaties hebben in 2010 van de Nationale Postcode Loterij een bedrag van 2,25 miljoen euro ontvangen. De cheque werd overhandigd tijdens het Goed Geld Gala 2010. In totaal verdeelde de Postcode Loterij 256 miljoen euro onder haar goede doelen.

De Brabantse Milieufederatie heeft in 2010 dankzij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij onder andere de volgende projecten kunnen realiseren: Nacht van de Nacht, Ave Natura, Groene Peiler en Klimaatkaravaan.

Brabantse Milieufederatie
Spoorlaan 434b
5038 CH Tilburg
Postbus 591
5000 AN Tilburg
Tel. 013 5356225
bmf@brabantsemilieufederatie.nl
www.brabantsemilieufederatie.nl

Voorzitter Hugh Gallacher en secretaris Rita Kwakkestein van De Natuur en Milieufederaties ontvangen de cheque van 2,25 miljoen euro uit handen van managing director Marieke van Schaik van de Nationale Postcode Loterij. foto: Roy Beusker

Inhoud

Een veelbewogen jaar	3
Duurzame plattelandsontwikkeling	5
Stedelijk gebied.....	7
Water.....	9
Klimaat, energie en mobiliteit	11
Natuur, landschap en biodiversiteit	13
De BMF en haar achterban	15
De aangesloten organisaties	16
Financieel overzicht.....	17

Een bestuursjaarverslag en een financieel jaarverslag zijn in te zien op onze website www.brabantsemilieufederatie.nl. Deze stukken zijn ook op te vragen bij het secretariaat van de Brabantse Milieufederatie, ze worden u dan tegen verzendkosten toegezonden.

In 2012 bestaat de BMF 40 jaar!

Volg ons op www.brabantsemilieufederatie.nl

Geef uw mening over natuur en milieu op www.degroenepeler.nl

Een veelbewogen jaar

De Brabantse Milieufederatie biedt u met veel genoegen een overzicht aan van haar activiteiten in 2010. Het was een veelbewogen jaar, waarin de organisatie een veranderingsproces doormaakte. Ik heb hier zelf als nieuwe directeur leiding aan mogen geven.

De veranderingen moeten ervoor zorgen dat de BMF aansluiting blijft houden bij de maatschappelijke ontwikkelingen. Op meerdere momenten hebben wij dialoog gezocht met onze achterban en diverse andere belanghebbenden en daaruit bouwstenen voor vernieuwingen verkregen.

De organisatie intern is overgestapt van 5 programmateams, zoals in dit overzicht nog uitgangspunt is, naar 2 programmateams. Een team landelijk gebied en een team stedelijk gebied.

Onze medewerkers proberen daarin optimale afstemming te bereiken tussen alle thema's waaraan wij werken en die zo nauw met elkaar samenhangen.

In 2011 wordt de nieuwe koers verder geïmplementeerd. Voor de periode 2011 – 2015 willen we als BMF actief, sturend en adviserend inzetten op de thema's biodiversiteit, CO₂ en nutriëntenkringloop. We kiezen voor een beperkte agenda met een stevige link richting de Agenda van Brabant. Daarbij zoeken wij actief naar partners om mee samen te werken. In 2012 willen wij zoveel mogelijk Brabanders betrekken bij ons 40 jarig bestaan.

Samen voor een mooi en duurzaam Brabant!

Nol Verdaasdonk, directeur

Plattelandontwikkeling

Landbouw, reconstructie, cultuurhistorie, leefbaarheid en gezondheid kregen in 2010 veel aandacht van de Brabantse Milieufederatie. Naast de traditionele samenwerkingspartners op dit terrein, kwamen ook de burgers duidelijk in beeld. Burgers op het platteland tonen zich meer betrokken bij hun eigen omgeving.

Het jaar startte met de discussie opgeworpen door 'Megastallen Nee' over de toekomst van de intensieve veehouderij. Hoewel dit een burgerinitiatief betrof heeft de BMF een actieve rol gespeeld in advisering en ondersteuning van politieke partijen, achterbangroepen en het burgerinitiatief zelf. Deze discussie was tekenend voor de nieuwe houding van de burger op het platteland ten aanzien van zijn omgeving.

De Brabantse cultuur van samenwerken met betrekking tot belangenbehartiging heeft een vervolg gehad in het opstellen van het Groene manifest voor de provinciale verkiezingen van 2011. Een aanpak die direct succesvol is gebleken omdat, na de afkondiging van de bezuinigingen op natuur, de Brabantse partijen elkaar snel vonden in het overeind houden van de natuurdoelstellingen.

Deze samenwerking tussen de Brabantse partners heeft ook op het gebied van het terugdringen van ammoniakemissies tot resultaten geleid. In mei 2010 is, met als ingang het beheerplan de Peel, een akkoord gesloten over het uitrollen van de systematiek die daarin is toegepast naar de hele provincie.

Om nieuwe concepten voor verduurzaming aan te dragen, om ontwikkelingen kritisch te beschouwen en om efficiënte samenwerking te zoeken, heeft de BMF verschillende symposia en netwerkbijeenkomsten gehouden. Zoals: studiemiddag 'Regionalisering van de landbouw' (samen met de Duinboeren), symposium 'Toekomst van de intensieve veehouderij', 'Leefbaarheidscafé Peel en Maas' en 'Effectief projecten ontwikkelen' (netwerken tussen groene organisaties).

Bijzondere aandacht kreeg de reconstructie. Hiervan wordt ook apart verslag gedaan. Met de vertegenwoordigers voor natuur, milieu, landschap en cultuurhistorie in de Reconstructiecommissies streeft de BMF naar brede samenwerking aan de verwezenlijking van de oorspronkelijke doelstellingen van de reconstructie. We noemen hier enkele activiteiten op het terrein van draagvlakversterking.

Draagvlakversterking reconstructie

Binnen de reconstructie verdient cultuurhistorie veel aandacht. De BMF zette haar activiteiten voort om haar eigen achterban en heemkundekringen bij elkaar te brengen. Fotograferende burgers die geïnteresseerd zijn in biologische producten werden uitgenodigd na te denken over wat hen hierin aanspreekt door middel van een fotowedstrijd. Amateurfotografen en amateurschilders werden uitgenodigd na te denken over de betekenis van duisternis door middel van een foto- en schilderwedstrijd. De beste werken werden tentoongesteld in de Openbare Bibliotheek van Berkel-Enschot in de maand november. De tentoonstelling werd geopend met o.a. een lezing over het belang van duisternis.

Steunpunt Projecten

Het doel van het Steunpunt Projecten was lokale achterbangroepen te ondersteunen bij (kleine) projecten die door henzelf worden geïnitieerd, getrokken en uitgevoerd. Projecten die aansluiten bij hun eigen belangstelling, enthousiasme en omgeving. Pas in de tweede helft van 2010 is deze aanpak goed van de grond gekomen, met projecten als Hoogstamfruit Het Groene Woud, Biodiversiteit Bedrijvenpark Laarakkers Oisterwijk en Dassentunnelproject Helvoirt. Vanwege onvoldoende vraag vanuit de achterban wordt het Steunpunt niet verder opgetuigd. Wel zijn in het werkplan 2011 uren gereserveerd om kleine projecten te kunnen ondersteunen.

Symposium 'Bewoners kiezen voor kwaliteit buitengebied'

Op 3 februari vond in het Natuurmuseum Brabant het door de BMF georganiseerde symposium 'Bewoners kiezen voor kwaliteit buitengebied' plaats. Een kleine honderd aanwezigen luisterden naar de lezing van Dorien Pessers over de problematiek van het buitengebied. Peer Verkuijlen gaf in zijn lezing over de mogelijkheden voor gemeenten om te sturen op kwaliteit diverse tips.

Verkiezingsmanifest Brabantse buitengebied

Op 12 november is het Verkiezingsmanifest 'Het Brabantse buitengebied in een metropolitane omgeving' gepresenteerd. Het manifest is een oproep om in de nieuwe bestuursperiode actief te werken aan verbetering van de kwaliteit van het buitengebied. De organisaties die aan het manifest hebben bijgedragen (Brabants Landschap, Noord-Brabantse Waterschapsbond, ZLTO, Brabants Particulier Grondbezit, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, ANWB en Brabantse Milieufederatie) doen daarvoor verschillende voorzetten. Bij de formatiebesprekingen in 2011 speelde het manifest duidelijk een rol.

Regionale voedselvoorziening

Met een groep boeren en burgers uit het gebied De Nieuwe Warande ten noordoosten van Tilburg is een integraal

concept ontwikkeld voor regionale voedselvoorziening. Dit ontwerp is in een druk bezochte bijeenkomst aangeboden aan de verantwoordelijke wethouder, mw. Marieke Moorman. Inmiddels wordt het gebied ingericht conform dit concept. De BMF tracht deze werkwijze nu ook te introduceren bij soortgelijke gebieden, zoals de Kloosterstraat in 's-Hertogenbosch.

Andere voedselthema's waar de BMF op heeft ingezet zijn Food Policy Councils, consumentenkring Goei Eete en Buurtmoestuinen.

Natuurlijk boeren

Versterken en uitbreiden van de samenwerking tussen (biologische) landbouw en natuurterreinbeherende organisaties. Daar draait het om bij het project Natuurlijk boeren van de Biologische Producentencoöperatie Kempen-Meierij en de projectuitvoerders Louis Bolk Instituut, BION-advies en BMF. Op de startbijeenkomst in maart werden de 'ins' en 'outs' rondom gebruik en beheer van natuurgronden besproken. Ook werden de thema's van op te starten praktijkonderzoeken gepresenteerd: graan- en reservaat-akkers, grasklaverweiden, en het sluiten van regionale kringlopen met reststromen uit natuurgebieden.

Stedelijk gebied en bedrijventerreinen

Het grootste deel van de Brabantse bevolking woont in een stedelijke of verstedelijkte omgeving. De Brabantse Milieufederatie richt zich op de leefkwaliteit in deze stedelijke omgeving. Groene ruimte, biodiversiteit, gezondheid en luchtkwaliteit staan hierbij voorop.

De leefkwaliteit in het stedelijk gebied staat onder druk, niet alleen door milieubelasting (luchtkwaliteit, geluid) maar ook door het gebrek aan uitloopruimte (parken, natuur, landschap) en verdunning van het voorzieningenaanbod. De BMF heeft zich in 2010 met verschillende thema's omtrent leefbaarheid zowel gericht op burgers als op overheden. In onze reactie op het Provinciaal Milieubeleidsplan kon op verschillende fronten aandacht worden gevraagd voor leefkwaliteit.

Binnen het thema herstructureren van bedrijventerreinen heeft de BMF vooral aandacht besteed aan het Provinciaal herstructureringsprogramma bedrijventerreinen Noord-Brabant. Dit is op 30 maart 2010 is vastgesteld. Ondanks lang aandringen heeft de BMF geen mogelijkheid gekregen om deel te nemen aan de regionaal ruimtelijke overleggen, de RRO's. Dit zien wij als een gemiste kans om de trend van verduurzaming en integraliteit verder onder de aandacht te brengen.

Leegstaande kavels en panden in het stedelijk gebied maken duidelijk dat er nog meer ingezet mag worden op intensief ruimtegebruik in het stedelijk gebied. Het efficiënt omgaan met ruimte en daarbij de huidige demografische ontwikkelingen moeten wat ons betreft veel duidelijker worden meegewogen in bouwplannen. Dit hebben wij actief bij verschillende bestemmingsplannen onder de aandacht gebracht.

Transition Towns

De Brabantse Milieufederatie zette in 2010 in op Transition Towns als nieuwe lijn om burgers aan elkaar te verbinden op inhoudelijk thema's. De BMF heeft een ondersteunende rol vervuld voor de Transition Towns in Brabant door het organiseren van een netwerkbijeenkomst voor Brabantse geïnteresseerden. Zowel aangesloten groepen als burgers zijn hiervoor benaderd, nieuwe Transition Towns heeft het (nog) niet opgeleverd. We zullen ons blijven inzetten om lokale duurzaamheidsinitiatieven te ondersteunen en mensen samen te brengen op inhoudelijke thema's.

Gebiedsgerichte ontwikkelingen

Gebiedsontwikkelingen worden vaak gestart vanuit een plan voor een nieuwe wegverbinding, maar steeds vaker wordt zo'n plan aan een integrale benadering onderworpen. Wij denken daarin dan actief mee. Ondersteund door de Mutual Gains Approach-gedachte en de People-Profit-Planet-scan brengen we in dat duurzaamheid een goede leidraad is voor gebiedsgerichte ontwikkelingen.

In Zuidoost-Brabant speelden de gebiedsontwikkelingen rond de N69 en de Noord-oostcorridor. In West-Brabant vroeg de ontwikkeling van het gebied op en rondom de vliegbasis Woensdrecht (Avirolanda) onze aandacht.

Cradle to Cradle®

Het project Cradle to Cradle® bracht de BMF tot in de praktijk van bedrijven. Cradle to Cradle® staat voor een positieve en innovatieve aanpak op het gebied van duurzaam produceren en ontwerpen. De Milieufederaties hebben een aantal (MKB)bedrijven begeleid en ondersteund bij de concrete uitwerking van een aansprekend Cradle to Cradle-geïnspireerd product. Voor Brabant werd het een regenjas en schoenen. Dit is mede mogelijk gemaakt door de Nationale PostcodeLoterij en een bijdrage van Agent-schap NL. Alle producten van het project zijn op 20 januari 2011 in het Textielmuseum in Tilburg gepresenteerd.

TrIsCo

Organisaties uit vijf Europese landen, waaronder de BMF werken samen in het project TrIsCo ofwel Transitional Island Communities. Dit project bekijkt in deze landen wat

wel of niet werkt als je mensen zo ver wilt krijgen dat ze hun gedrag veranderen als het gaat om energiegebruik. De term 'eiland' verwijst hier naar verschillende groepen, zoals huishoudens, bedrijven, openbare instellingen, die in verschillende stadia van bewustzijn en betrokkenheid bij de klimaatproblematiek verkeren. De goede ervaringen worden verzameld in een catalogus met de beste internationale instrumenten, activiteiten en initiatieven.

SISCO

Binnen het internationale project SISCO vergaren een Engelse, twee Belgische en drie Nederlandse partners, waaronder de BMF, de Best Practices die er in de drie landen bestaan ten aanzien van de onderwerpen 'duurzame gebiedsontwikkeling' en 'duurzaam bouwen'. De focus van de BMF lag op de toepassing van duurzaamheidsmodellen in het planningsproces bij gebiedsontwikkelingen. Zo is de People-Profit-Planet-scan toegepast op de uitbreiding van de Beekse Bergen. Via de SISCO-website worden de ervaringen gedeeld.

Cradle to Cradle®

Water

Onze centrale doelstelling blijft herstel van het huidige watersysteem in de richting van een robuust, klimaatbestendig en zo natuurlijk mogelijk watersysteem. Maatregelen moeten dus leiden tot het oplossen van verdroging en tot het verbeteren van de waterkwaliteit. Op allerlei manieren is onze inbreng hierop gericht.

Samenwerken binnen het totale veld van het waterbeleid is absoluut noodzakelijk om tot een goed resultaat te komen. Organisaties als de Brabantse waterschappen, RIWA Maas, Brabant Water en ZLTO voelen dat ook zo, ook al lopen de belangen niet altijd parallel.

Na uitgebreid vooroverleg met provincie en waterschappen en inbreng van onze bemerkingen, heeft de BMF uiteindelijk bezwaar gemaakt tegen de peilenplannen Noordrand Midden, Rooskensdonk en Vuchtpolder en Haagse Beemden en Hoge Vucht en tegen het peilbesluit Etten-Leur/Breda waar in de natte natuurparels onvoldoende rekening wordt gehouden met het natuurbelang. In zijn algemeenheid kun je stellen dat onze opmerkingen zich vooral richten op de aanpak van de verdroging, de waterkwaliteit, de zorg voor het landschap en als afgeleide hiervan de biodiversiteit.

Met ingang van 22 december 2009 zijn de waterschappen op grond van de Waterwet bevoegd gezag geworden voor grondwateronttrekking en -infiltratie, enkele specifieke uitzonderingen daargelaten. In 2009 en 2010 hebben de waterschappen in Brabant gezamenlijk een nieuwe beleidslijn uitgewerkt voor het onttrekken van grondwater voor beregenen. Voordat tot implementatie van dat nieuwe beleid kan worden overgegaan, is het noodzakelijk om de aanpak eerst via pilots in de praktijk te toetsen. Hiervoor zal in drie gebieden in Brabant gedurende 2011 een proef worden uitgevoerd. Samen met de ZLTO en de Brabantse waterschappen heeft de BMF mede namens de andere groene organisaties deelgenomen aan de voorbereiding van deze pilots. Een spannende en uitdagende klus waarin grote belangen spelen.

Vasthouden van water aan de bron

De BMF neemt deel aan het project 'Vasthouden van water aan de bron'. Met dit project willen we te weten komen

op welke wijze bovenstrooms vasthouden van water effectief kan zijn om de piekafvoeren te reduceren. Daarnaast wordt inzicht geboden of vasthouden een bijdrage kan leveren aan het herstel van kwel naar het beekdal. Er zijn 8 pilotgebieden in Noord-Brabant waar het water wordt vastgehouden. De reductie van piekafvoeren, toename van de kwel en positieve en negatieve effecten voor de bovenstroomse landbouw- en natuurgebieden worden hier getoetst. De agrariërs worden zich steeds meer bewust van het belang van voldoende water voor de landbouw.

Water Natuurlijk

Op provinciaal niveau heeft de BMF de coördinatie van de waterschapbestuurders van Water Natuurlijk in Brabant op zich genomen in samenwerking met de Terreinbeherende Organisaties, Brabants Particulier Grondbezit en de Federatie Sportvisserij Zuidwest Nederland. Tijdens Brabantbrede bijeenkomsten van deze waterschapbestuurders zijn tips en informatie uitgewisseld. Dit heeft geleid tot het stellen van vragen in de waterschapbesturen over o.a. vispassages, onderhoud van beken, aanpak natte natuurparels, aandacht voor Natura 2000-gebieden en saneren van overstorten.

Verder hebben we aandacht gevraagd voor biodiversiteit en bereikbaarheid van schouwpaden. Water Natuurlijk heeft zich in Brabant geprofileerd door het organiseren van waterexcursies en het verspreiden van nieuwsbrieven.

Volgens het regeerakkoord moeten ook de waterschappen bezuinigen en Water Natuurlijk heeft hierbij gepleit om de waterdoelen overeind te houden. Veel waterdoelen zijn Europese verplichtingen en bij niet nakomen van deze verplichtingen kunnen de waterschappen grote claims verwachten. Dit geld kunnen we nu beter in goede watermaatregelen stoppen. In het regeerakkoord is ook opgenomen dat de volgende waterschapsverkiezingen indirect zullen plaatsvinden. Water Natuurlijk heeft zich daar nadrukkelijk tegen verzet, omdat dit niet democratisch is.

Big Jump

De Big Jump is een evenement waarmee we aandacht vragen voor het belang van schoon water voor natuur, milieu en mens. De BMF wil met deze wateractiviteit bestuurders en burgers inspireren en aanzetten te werken aan schoon water. In 2010 is de Big Jump in samenwerking met de

drie Brabantse waterschappen en de provincie tot stand gekomen. In Eersel en Etten-Leur zijn honderden mensen op 11 juli om 15.00 uur in het water gesprongen.

Kernafval en drinkwater

BMF heeft samen met Brabant Water geprotesteerd tegen de plannen van Niras voor een onderzoek naar de opslag van hoogradioactief kernafval in de kleilagen van de Belgische Kempen. De inwoners van Noord-Brabant zijn voor hun drinkwatervoorziening geheel afhankelijk van grondwater. Dit diepe grondwater wordt voornamelijk gevoed vanuit de Belgische Kempen. We vinden dat vanuit de zorg voor een duurzame drinkwatervoorziening elk risico van besmetting nu en in de toekomst moet worden uitgesloten.

Thema-avond Waterkwaliteit

Om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in Europa op goed niveau te krijgen en te houden is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) ingevoerd. De KRW eist een goede ecologische toestand van het oppervlaktewater. Dit is een voorwaarde voor het halen van de natuurdoelstelling van de Natura 2000-gebieden en de natte natuurparels. Ook de drinkwaterwinning is afhankelijk van een goede (grond) waterkwaliteit. Een en ander is uitgebreid aan de orde geweest op een door de BMF voor een brede achterban georganiseerde thema-avond Waterkwaliteit.

Klimaat, energie en mobiliteit

De Brabantse Milieufederatie maakt zich sterk voor verduurzaming van mobiliteit. Mobiliteit gaat gepaard met een hoog energiegebruik, schadelijke emissies en een forse impact op het stedelijk leefmilieu en natuur en landschap in het buitengebied.

In de eerste maanden van 2010 trok op initiatief van de Natuur- en Milieufederaties de Klimaatkaravaan door Nederland. In debatten met burgers, bedrijven en gemeenten gingen we op zoek naar kansen om op lokaal niveau – in eigen buurt, dorp of stad – het klimaatprobleem aan te pakken. In Brabant bezocht de Klimaatkaravaan het Koning Willem I College en de HAS in 's-Hertogenbosch en de TU in Eindhoven. Jonge journalisten gingen daar met studenten in gesprek over de klimaatproblematiek. Als onderdeel van de Klimaatkaravaan werd, samen met COS Nederland, ook het klimaat- en energiebeleid van 167 Nederlandse gemeenten tegen het licht gehouden. Tilburg is daarbij als de klimaatvriendelijkste gemeente van Nederland te voorschijn gekomen. Drie maanden later werd gekeken naar de afspraken die de nieuwe College's van Burgemeesters en Wethouders in hun collegeakkoorden hebben gemaakt voor de komende bestuursperiode en de nieuwe klimaatambities. Toen kwam 's-Hertogenbosch beter uit de bus.

De Klimaatkaravaan zocht ook mensen met goede voorbeelden om die te belonen en andere mensen te stimuleren zelf actief te worden. Zo werd in iedere provincie een Klimaatkanjer in het zonnetje gezet. Tenslotte nodigde de BMF alle (nieuwe) Brabantse gemeenteraadsleden uit voor een slotmanifestatie van de Klimaatkaravaan over klimaat- en energiebeleid.

Energiebesparing stond centraal bij het Nationale Klimaatstraatfeest. Mensen werden uitgedaagd om met zoveel mogelijk burensamen zoveel mogelijk energie te besparen. Hiermee konden klimaatpunten worden gescoord en de 500 hoogst scorende straten kregen op 29 mei een straatfeest cadeau. Deelnemers die opvielen en andere mensen konden motiveren en inspireren zijn benoemd tot klimaatambassadeurs. In Brabant zijn 5 klimaatambassadeurs in het zonnetje gezet. Van de 500 beste straten kwamen er uiteindelijk maar liefst 111 uit Brabant. De allerbeste straat lag in Waalwijk, tijdens het klimaatstraatfeest daar kwam Jim Bakkum optreden.

Vliegverkeer Eindhoven Airport

In de zomer van 2010 heeft Hans Alders zijn advies opgesteld over de door het kabinet beoogde uitbreiding van het burger vliegverkeer op vliegveld Eindhoven. Alders adviseerde het kabinet een verruiming van 25.000 vliegbewegingen toe te staan. De Brabantse Milieufederatie en de omwonendenorganisatie BOW hebben afstand genomen van het advies van Alders. Daarvoor zijn een aantal redenen: de groei van vliegverkeer leidt tot een forse toename van de milieubelasting in de regio en toename van de emissie van schadelijke broeikasgassen. De toename van vliegverkeer wordt door Alders beargumenteerd vanuit regionaal belang (zakelijke behoefte) maar de onderzoeken die zijn verricht laten zien, dat het overgrote deel van de passagiers geen zakelijk reismotief heeft en vanuit ver buiten de regio komt. De BMF heeft ingebracht dat via snelle spoorverbindingen en via de grote internationale vliegvelden (Schiphol, Brussel, Düsseldorf) in de zakelijke vliegbehoefte moet worden voorzien.

Noordoostcorridor

De noordoostcorridor staat voor de nieuwe autoweg die de regio Eindhoven tot stand wil brengen langs het Wilhelminakanaal, tussen knooppunt Ekkersrijt en de provinciale weg N279 bij Beek en Donk (Laarbeek). Hiervoor is een Plan MER opgesteld die moet leiden tot ruimtelijke inpassing van deze nieuwe weg. De verbinding doorkruist kwetsbare beekdalen en kleinschalig waardevol landschap. In de planvorming is ook meegenomen de verbreding van de provinciale weg (N279) langs de Zuid-Willemsvaart tussen Veghel en Asten (ten zuiden van Helmond). De BMF participeerde, mede namens de regionale natuur en milieuorganisaties, Brabants Landschap en Staatsbos-

beheer in de planvorming. Naar de mening van de BMF toont de Plan MER nut en noodzaak van de nieuwe weg langs het Wilhelminakanaal volstrekt niet aan en schiet de inpassing ernstig te kort. Verdiepte ligging en tunnelconstructies zijn onvoldoende onderzocht. De goede samenhang met een duurzaam ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor het gebied tussen Eindhoven en Helmond is in de plannen niet tot stand gebracht. De beschikbare middelen schieten ook ernstig te kort. De BMF heeft aangedrongen op fasering: eerst een goed ingepaste verbreding van de N279 realiseren en daarna nader bezien wat verder nodig is om de verbindingen tussen het oostelijk deel van de regio en Eindhoven te verbeteren.

Grenscorridor N69

De BMF neemt deel aan de planvorming om de verkeers- en leefbaarheidsproblemen in het gebied te zuiden van Eindhoven (Valkenswaard, Aalst/Waalre, Eersel) aan te pakken. Hiervoor is als proces gekozen voor de zogenaamde 'brede belangen benadering'. Stapsgewijs worden de problemen en ontwikkelingsmogelijkheden op een breed scala van aspecten en belangen onderzocht en wordt geprobeerd tot consensus te komen. Eind 2010 waren nog

twee alternatieven in beeld. Belangrijk is het doorgaand (grensoverschrijdend) vrachtverkeer van de route door de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre af te halen. De gemeenten neigen sterk tot de aanleg van een nieuwe weg (de zogenaamde westparallel) die kwetsbare beekdalen doorsnijdt. Beoogd wordt in 2011 tot de keus van een voorkeursoplossing te komen.

Itaca project

De BMF neemt deel aan een project met enkele andere Europese regio's (Emilia-Romagna, Andalucia, Stockholm) waarin centraal staat het stimuleren van lokaal en regionaal beleid om verkeer en vervoer in stedelijk gebied duurzamer te maken. Daarbij staat verlagings van de emissie van CO₂ door het verkeer centraal. De deelnemers brengen 'best practices' bijeen en dragen die uit in eigen regio en andere stedelijke regio's in Europa. In 2011 zijn enkele publicaties van dit project te verwachten. Het project ITACA maakt deel uit van een groter Europees programma, POWER Programme, dat zich richt op verlagings van CO₂ emissies binnen de hele economie en samenleving.

Natuur, landschap en biodiversiteit

De Brabantse Milieufederatie maakt zich sterk voor een rijke natuur. Biodiversiteit zorgt ervoor dat die natuur tegen een stootje kan. De typisch Brabantse landschappen, zoals heiden, vennen en beekdalen en niet te vergeten de cultuurhistorisch waardevolle landschappen verdienen onze bescherming.

Een belangrijke ontwikkeling in 2010 in Noord-Brabant was de totstandkoming van de provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte. In dit proces trok de BMF samen op met de terreinbeherende organisaties: Brabants Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en Brabants Particulier Grondbezit. Samen met groepen van Brabants Heem en het Erfgoedhuis hebben we bereikt dat in de Verordening Ruimte regels zijn opgenomen die de cultuurhistorische en aardkundige waarden beschermen.

Andere aandachtvragers in dit verband waren de megastallen. Na het burgerinitiatief 'Megastallen Nee' kwam de toekomst van de intensieve veehouderij zwaar op de agenda van de provincie. De BMF heeft suggesties gedaan hoe de provincie de ontwikkeling van de intensieve veehouderij kan sturen in de richting van een duurzame landbouw in een rijk buitengebied. Juist de Verordening Ruimte bood op dat moment kans om de vestigings- en uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderij te sturen.

In enkele provinciale 'landschapsateliers' werden de plannen voor een landschapsinvesteringsregel besproken. Onze inbreng, die constructief en kritisch was, leidde mede tot een eindoordeel van Provinciale Staten dat de financiële grondslag, een percentage van de meerwaarde door investeringen, werd verlaten.

Brabant werkt aan biodiversiteit

In het jaar van de biodiversiteit voerde de BMF het project 'Brabant werkt aan biodiversiteit' uit. Het doel was dat tenminste 10 Brabantse gemeenten, samen met hun lokale natuur- en milieugroepen aan de slag zouden gaan om de biodiversiteit in hun gemeente te versterken. Op dit moment beschikken 12 gemeenten in Brabant over lokale uitvoeringsprogramma's biodiversiteit, die met de lokale groepen ook daadwerkelijk worden opgepakt.

Brabantse Ommetjes

Het succesvolle project 'Ommetjes in de Meierij' vindt nog steeds navolging. De BMF ziet ommetjes als een ideale manier om landschapsbeleving dicht bij huis en behoud van zandpaden bij elkaar te brengen. In 2010 werd ommetje Vorstenbosch afgerond. Verder is hard gewerkt aan de ommetjes Den Dungen en De Kempen. In de lente van 2011 kunnen die ook gelopen gaan worden.

Natura 2000

Natura 2000 is een netwerk van Europese natuurgebieden. Het is opgezet om soorten en leefgebieden van planten en dieren die sterk onder druk staan te beschermen. In Noord-Brabant zijn 22 gebieden aangewezen als Natura 2000-gebied. Voor al deze gebieden worden begrenzings- en beheerplannen gemaakt. De BMF doet mee aan

de beoordeling van concepten en in de discussies over deze begrenzings- en beheerplannen Natura 2000. Verder werken we aan een mooi boek over de Brabantse Natura 2000-gebieden, dat in de zomer van 2011 zal verschijnen.

Gebiedsgerichte ontwikkelingen

Regionale ontwikkelingen die een belangrijke impact kunnen hebben op natuur en landschap volgt de BMF kritisch. In 2010 speelden de volgende gebiedsbenaderingen: Oostelijke Langstraat, Groene Woud, Groene Mal Tilburg, Groene tafel Breda, Groene Delta Den Bosch en rijksbufferzones. In het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) vonden discussies plaats in diverse delen van Brabant: Oost-Brabant/Brainport en West-Brabant/Zeebrant.

Deskundigheid

De BMF streeft ernaar deskundigheid van de landelijke en Europese wetgeving te implementeren. Zo werd de Nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening provinciaal goed opgepakt. Een stagiair bestudeerde het verdrag van Aarhus en

concludeerde een achteruitgang in de bereikbaarheid van juridische mogelijkheden voor de milieugroepen in Nederland.

Lokale plannen

De BMF kan niet alle lokale plannen volgen. Zij probeert wel zoveel mogelijk de lokale achterban te ondersteunen bij het kritisch volgen van lokale plannen. Soms wordt samen gereageerd, soms pakt de BMF zelf zaken op. Als voorbeeld noemen we de uitbreiding van de Beekse Bergen. Dit plan voor ca. 400 recreatiewoningen in de Ecologische Hoofdstructuur werd in een constructieve sfeer besproken. Er zijn nog geen definitieve besluiten.

De Brabantse Milieufederatie en haar achterban

Op lokaal niveau werkt de Brabantse Milieufederatie veel samen met een achterban van lokale natuur- en milieugroepen, terreinbeheerders en losse vrijwilligers. Met name op het gebied van lokale planologie, de Wet milieubeheer, de NB-wet, bomenbeleid en ontwikkelingen in het kader van de revitalisering van het landelijk gebied. Deze werkzaamheden lopen dwars door de themagerichte programma's heen.

De discussies over de nieuwe koers hebben ertoe geleid dat de BMF een bredere invulling geeft aan het begrip achterban. Natuurlijk bestaat onze achterban in de eerste plaats uit de lokale en regionale natuur- en milieugroepen. Die willen wij op provinciaal niveau goed vertegenwoordigen en ook ondersteunen. Daarnaast willen wij voor niet georganiseerde, verontruste en kritische burgers en ad hoc groeperingen een podium zijn. Wij hebben onze achterban in 2010 voorzien van informatie, via gerichte brieven, nieuwsbrief en website. Deze bestaande communicatievormen worden het komende jaar aan de nieuwe koers aangepast.

In de landelijke samenwerking werkten de Natuur en Milieufederaties ook aan verbreding van de achterbannen. Onder de noemer 'Nieuwe Binding' zijn activiteiten uitgevoerd gericht op binden van mensen aan de inhoud en

doelen van ons werk. Met de bijbehorende slogan 'Samen voor een mooi en duurzaam Brabant' willen wij uitdrukken dat wij met ons werk graag midden in de Brabantse samenleving staan.

De Groene Peiler is het online natuur- en milieupanel van de Natuur en Milieufederaties, waarop iedereen die zich verbonden voelt met natuur en milieu zijn of haar mening kan geven over actuele ontwikkelingen op het gebied van natuur en milieu. De Groene Peiler was als project afgesloten, maar heeft in 2010 onder de kapstok van Nieuwe Binding een nieuwe start gemaakt. De Brabantse peiling ging over 'Het Brabants Landschap, mooi of lelijk?'. De uitkomsten van de peilingen gebruikt de Brabantse Milieufederatie ook als kapstok en vliegwiel in de communicatie naar de beleidsmakers.

Ieder jaar organiseert de BMF samen met het Brabants Dagblad en Bureau Studium Generale van de Universiteit van Tilburg de Warandelezing voor een breed publiek. Doel is om het debat over duurzaamheidsvraagstukken in de provincie te bevorderen.

In 2010 is de Warandelezing uitgesproken door Peter van Wijmen. Hij sprak over ecologie en politiek onder de titel 'Natuur en landschap, noodzaak of luxe?'. De bijeenkomst trok ruim 150 belangstellenden.

Bij de BMF aangesloten Natuur- en Milieugroepen, eind 2010

Altenatuur, ALMKERK	Kerngroep Milieudefensie Son en Breugel, SON	Stichting Stadsbomen Tilburg e.o., TILBURG
Belangenbehartiging Omwonende Welschap (BOW), VELDHOVEN	Kerngroep Milieudefensie Uden, VORSTENBOSCH	Stichting Stadsnatuur Eindhoven, EINDHOVEN
Belangenvereniging Zesgehuchten, GELDROP	Landschapsbelang Maasdonk, VINKEL	Stichting Uiterwaardenpark Maas-Waal-Merwede, SLEEWIJK
Benegora Leefmilieu, PUTTE	Madese Natuurvrienden, GEERTRUIDENBERG	Stichting Viridis, HOOGERHEIDE
Bewoners Zuidoost Vereniging i.o., ZUNDERT	Markkant, BAVEL	Stichting Wielewaal Baarle, BAARLE-NASSAU
Boekel-Venhorst Duurzaam, BOEKEL	Milieu Educatief Centrum Zevenbergen(MEC), ZEVENBERGEN	Trefpunt Groen Eindhoven, EINDHOVEN
Bossche Milieugroep, DEN BOSCH	Milieuvereniging Bladel, HAPERT	Vereniging ABC Milieugroep, BAARLE-NASSAU
Brabants Landschap, HAAREN	Milieuvereniging Land van Cuijk, MILL	Vereniging Behoud Biesbosch, MADE
Ecologische Kring Midden-Brabant, HAAREN	Milieuvereniging Oosterhout MVO, OOSTERHOUT	Vereniging Behoud Natuur, Speelruimte, Rust Ekenrooy, WAALRE
IVN Asten-Someren, ASTEN	Milieuwerkgroep Kempenland, BERGEIJK	Vereniging Het Groene Hart, DEN DUNGEN
IVN Bergeijk-Eersel, VALKENSWAARD	Milieuwerkgroep Valkenswaard, VALKENSWAARD	Vereniging Landschapsbehoud VLIP, PRINSENBEEK
IVN Bernheze, LOOSBROEK	Mortel Twee, UDENHOUT	Vereniging Milieubeheer Hank-Dussen, HANK
IVN Best, BEST	NAMIRO, HOOGERHEIDE	Vereniging Natuur- en Milieu, HILVARENBEEK
IVN Eindhoven, NUENEN	Natuurgroep Gestel, DEN BOSCH	Vogel- en Natuurwerkgroep Zundert, ZUNDERT
IVN Geldrop, GELDROP	Natuurmuseum Brabant, TILBURG	Vogelwacht Uden e.o., UDEN
IVN Grave, GRAVE	Natuur- en Milieucentrum Schijndel NMC, SCHIJNDEL	Vogelwerkgroep De Kempen, VELDHOVEN
IVN Groene Zoom, BERGEN OP ZOOM	Natuur- en Milieugroep Vught, VUGHT	Vogelwerkgroep Midden-Brabant, TILBURG
IVN Heeze-Leende, HEEZE	Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden, DRUNEN	Werkgroep Behoud de Peel, DEURNE
IVN Kempenland-West, LAGE MIERDE	Natuurvereniging Ken en Geniet, DONGEN	Werkgroep Behoud Moerenburg, TILBURG
IVN Laarbeek, AARLE-RIXTEL	Natuurvereniging Mark en Leij, CHAAM	Werkgroep Natuur en Landschap Oost-, West-, Middelbeers, MIDDELBEERS
IVN Mark en Donge, RIJEN	Natuurwerkgroep Gilzer-Imker, GILZE RIJEN	Werkgroep Natuur- en Landschapsbehoud Boxtel WNLB, BOXTEL
IVN Mierlo, MIERLO	Natuurwerkgroep Liempde, LIEMPDE	Werkgroep Natuur en Milieu Eindhoven, EINDHOVEN
IVN Nuenen, NUENEN	Natuurwerkgroep Rucphen, SPRUNDEL	Werkgroep Natuur en Milieu Hilvarenbeek, HILVARENBEEK
IVN Oirschot, OIRSCHOT	NIVON afdeling Brabant, BOXTEL	Werkgroep Natuur en Milieu Mierlo, MIERLO
IVN Oisterwijk, DEN BOSCH	Oisterwijkse Milieuvereniging, OISTERWIJK	West Brabantse Vogelwerkgroep, BREDA
IVN Oss, OSS	RAVON Noord-Brabant, TILBURG	WNM / Milieudefensie Tilburg, TILBURG
IVN Roosendaal/Etten-Leur, ROOSENDAAL	Stichting Anti Big Pig, KRUISLAND	
IVN Sint-Oedenrode, SINT-OEDENRODE	Stichting Belangen Buitengebied Steenberg, STEENBERGEN	
IVN Son en Breugel, SON EN BREUGEL	Stichting Behoud Erfgoed, OIRSCHOT	
IVN Tilburg e.o., GOIRLE	Stichting Boombeleid Deurne, DEURNE	
IVN Uden, UDEN	Stichting Boterwijk, OIRSCHOT	
IVN Valkenswaard-Waalre, VALKENSWAARD	Stichting De Brabantse Wal, OSSENDRECHT	
IVN Veghel, VEGHEL	Stichting Duurzaam Tliburg, TILBURG	
IVN Veldhoven-Vessem, VELDHOVEN	Stichting Landschap, Natuur en Milieu Haaren, HELVOIRT	
IVN Vogel- en Natuurbescherming, ETEN-LEUR	Stichting Leefbaarheid De Heen, DE HEEN	
IVN Vogel- en Natuurwacht Den Bosch, DEN BOSCH	Stichting Men, Dier & Peel, GEMERT	
IVN de Maasvallei, BOXMEER	Stichting Middengebied, NUENEN	
IVN de Waerdman-de Langstraat, TILBURG	Stichting Natuur en Milieu Landerd, REEK	
KNNV Breda, HOEVEN	Stichting NMEC De Ossenbeemd, DEURNE	
KNNV Eindhoven, EINDHOVEN	Stichting Peellandschapspark/ Voskuilheuvel, VENHORST	
KNNV Helmond, HELMOND		
KNNV Roosendaal/Platform Duurzame Ontwikkeling, ROOSENDAAL		
KNNV Tilburg, TILBURG		
Kerngroep Milieudefensie Geldrop, GELDROP		

Balans per 31 december 2010

ACTIVA

31-12-2010

31-12-2009

Materiële vaste activa

Benodigd voor de bedrijfsvoering	€ 7.984	€ 17.471	
Direct in gebruik voor de doelstelling	0	0	
	€ 7.984	€ 17.471	

Vlottende activa

Vorderingen	€ 137.000	€ 114.597	
Overige overlopende activa	69.708	29.290	
	€ 206.708	€ 143.887	

Liquide middelen

	€ 234.600	€ 204.685	
--	-----------	-----------	--

Totaal

	€ 449.292	€ 366.043	
--	------------------	------------------	--

PASSIVA

31-12-2010

31-12-2009

Eigen vermogen

Reserves

Stichtingskapitaal	€ 45	€ 45	
Continuïteitsreserve	35.601	-27.291	
Bestemmingsreserves	7.984	17.471	
	€ 43.630	€ -9.775	

Fondsen

Casimir fonds	€ 3.175	€ 3.175	
Fonds educatieve grondwatermeters	1.134	1.134	
Fonds juridische procedures	10.816	-959	
Fonds Zeebrant	5.000	0	
	€ 20.125	€ 3.350	

Totaal Eigen Vermogen

	€ 63.755	€ -6.425	
--	-----------------	-----------------	--

Langlopende schulden

	€ 90.000	€ 0	
--	----------	-----	--

Kortlopende schulden

Crediteuren	€ 85.047	€ 37.242	
Overige overlopende passiva	210.490	335.226	
	€ 295.537	€ 372.468	

Totaal

	€ 449.292	€ 366.043	
--	------------------	------------------	--

Staat van Baten en Lasten over 2010

Omschrijving	Werkelijk 2010	Begroting 2010	Werkelijk 2009
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	€ 15.635	€ 5.000	€ 5.350
Baten uit acties derden	150.654	132.911	189.677
Subsidies van overheden	977.911	1.031.666	904.993
Overige projectbijdragen	258.030	193.425	198.483
Overige baten	13.889	5.000	23.613
TOTAAL BATEN	€ 1.416.119	€ 1.368.002	€ 1.322.116
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Programma 1 Plattelandseconomie	€ 399.562	€ 412.633	€ 353.613
Programma 2 Stedelijk gebied	247.290	293.313	185.022
Programma 3 Water	128.264	158.472	219.661
Programma 4 Klimaat, Energie, Vervoer	218.576	150.977	152.338
Programma 5 Natuur, Landschap & Biodiversiteit	234.376	370.637	264.037
Programma 6 Achterban, Lokale Beïnvloeding	116.612	34.364	136.719
Totaal besteed aan doelstellingen	€ 1.344.680	€ 1.420.396	€ 1.311.390
Werving baten	€ 1.259	€ 1.054	€ 1.012
Kosten beheer en administratie #	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL LASTEN	€ 1.345.939	€ 1.421.450	€ 1.312.402
RESULTAAT	€ 70.180	€ -53.448	€ 9.714
Resultaat is toegevoegd/onttrokken aan:			
Continuïteitsreserve	€ 62.892	€ -43.948	€ 21.171
Bestemmingsreserves	-9.487	-9.500	-10.498
Bestemmingsfondsen	16.775	0	-959
	€ 70.180	€ -53.448	€ 9.714

De provinciale milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Verenigde Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de toelichting lastenverdeling, maar worden in de Staat van Baten en Lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2010

Lastenverdeling per doelstelling

	Programma						Werving baten	Beheer & Admin.	Totaal 2010	Begroting 2010	Totaal 2009
	1	2	3	4	5	6					
Personeelkosten	€ 179.912	€ 103.799	€ 56.632	€ 84.601	€ 82.324	€ 54.246	€ 757	€ 377.380	€ 939.651	€ 989.500	€ 957.511
Huisvestingskosten	5.910	4.142	1.942	3.171	3.010	2.141	33	13.696	34.045	35.000	35.624
Bureaukosten	6.906	4.761	2.021	3.630	4.829	6.120	34	42.304	70.805	84.850	60.857
Organisatiekosten	3.633	9.793	194	476	129	260	435	136.969	151.889	193.000	158.672
Afschrijvingskosten	0	0	0	0	0	0	0	12.557	12.557	12.500	12.930
Financieringskosten	0	0	0	0	0	0	0	1.604	1.604	1.500	1.782
Lasten voorgaande jaren	0	832	1.840	99	0	-2.644	0	2.444	2.571	5.000	4.978
Totaal	€ 196.361	€ 123.327	€ 62.629	€ 91.977	€ 90.292	€ 60.123	€ 1.259	€ 586.954	€ 1.212.922	€ 1.321.350	€ 1.232.354
Verdeling B & A	€ 31,43%	19,74%	10,03%	14,72%	14,45%	9,62%	0	-586.954			
€ 184.494	€ 115.873	€ 58.844	€ 86.419	€ 84.835	€ 56.489	0	0	0	133.017	100.100	80.048
€ 18.707	€ 8.090	€ 6.791	€ 40.180	€ 59.249	€ 0	0	0	0	0	0	0
Totale kosten 2010	€ 399.562	€ 247.290	€ 128.264	€ 218.576	€ 234.376	€ 116.612	€ 1.259	€ 0	€ 1.345.939	€ 1.421.450	€ 1.312.402
Verdeling begroting 2010	€ 412.633	€ 293.313	€ 158.472	€ 150.977	€ 370.637	€ 34.364	€ 1.054	€ 0	€	€	€
Verdeling 2009	€ 353.613	€ 185.022	€ 219.661	€ 152.338	€ 264.037	€ 136.719	€ 1.012	€ 0	€	€	€

Kostentoerekening

De kosten worden aan de doelstellingen toegerekend op basis van de urenregistratie

Kengtallen

% kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van baten uit eigen fondsenwerving = **8,1%** (2009: 18,9%) De CBF-richtlijnen geven een norm aan van maximaal 25%.

% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van totale lasten (voor verdeling Beheer & Administratie) = **56,3%** (2009: 53,7%)

% kosten Beheer & Administratie (voor verdeling) ten opzichte van totale kosten = **43,6%** (2009: 46,3%)

www.brabantsemilieufederatie.nl

